

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijakke velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši „gledališka stolba“. O pravništvu, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Politična revščina

ustavoverne stranke mej avstrijskimi Nemci je tako velikanska, da se nam ti nemški odrešniki našega cesarstva iz celega srca smilijo. Politična komedija, kakor jo igrajo sedaj ti Nemci, se ne vidi vsak dan in morda je na celem božjem svetu nij stranke, ki bi na svojem čelu bolj jasno nosila smešnosti pečat, kakor ta liberalno-ustavoverna klika.

Kolikokrat so njeni organi uže pisali, da je levičarska stranka jedina in da so vsi avstrijski ustavoverci pod jednim in istim praporjem združeni ter vsak trenutek pripravljeni planiti po desnici v našem parlamentu ter jo z mogočno „nemško“ pestjo razdrobiti, kakor razsrjeni vihar razdrobi mogočni hrast.

Ali po vsakej takej enunciaciji so se takoj pokazale velikanske razpoke na ustavovernem ilnatem trupu nemške naše stranke, tako da je vsak človek vedel in videl, da o tistej jedinstvi, s katero so se bahali stranke listi, mej stranko samo nij duha ni sluha!

V svojej objektivnosti moramo obstati, da naša carevina nikdar nij imela politične stranke, ki bi bila doživela in prenašati morala toliko blamaž, kakor jih je doživela in prenašati morala avstrijska liberalno-ustavoverna, nemška stranka.

Najbitkejšje ure pa je osoda ravno v tem trenutku razlila na ubogo to stranko! Z vso silo vrgli so se bili njeni organi po praških ekscesih ter so iz dijaških preteпов napraviti hoteli prigodek, vsled katerega naj bi se podrla sedanja vlada. Ker pa s svojim vpitjem ničesar opraviti niso mogli, prekoračili so meje državne ter svoje gorje in svoje kričanje prodajati nesli v Berlin in pričakovali, da se jih usmili velikan Bismark.

Ali knez Bismark ima svoje manire! Ko so ti ubogi avstrijski Nemci prišli beračit pred njegov prag, odpravil jih je nekako tako, kakor se odpravi tuj pes, ki nam sili v hišo. V svojem organu jim je posegel krog ušes ter jim povedal, da je njihovo obnašanje blazno in da po vsem olikanem svetu nikdo ne veruje, da je Nemštvo v Avstriji v nevarnosti!

Boljše in pravičnejše se dosedaj še nij nikjer kritiziralo obnašanje avstrijske nemške stranke, kakor je to obnašanje kritiziral knez Bismarka organ! Kakor tisti blazni, ki menijo da jih povsodi preganjajo nevarnosti, taki so tudi naši Nemci; vedno in povsod kričé, da je Nemštvo mej nami v nevarnosti. Ali vse to kričanje izvira iz gole in bose domišljije. Kdor tega ne veruje, naj se obrne do kneza Bismarka, on sam je izdal to dijagnozo o političnej bolezni „zatiranih“ avstrijskih Nemcev!

Ali blamaža, katero so si poiskali v Be-

rolinu, našej kliki ne zadostuje. Domov prišedši in pozabivši berolinske reminiscence sklali so se mej seboj, in ekscelenca Herbst, ki je toliko let kakor malik v pagodi stal na vzvišenem mestu mej svojo stranko, leži sedaj na tleh, kakor razbit lipov Bog, ki ga je zlodejna roka pahnila iz svetega stališča na trdi cerkveni tlak! Njegovega vodstva so siti, in sedaj mečejo blato dan na dan na njega, ki je bil toliko let uzor vsej stranki, katerega beseda je mej njo veljala toliko časa za zakon in zapoved! Dr. Herbst se je postaral in godi se mu, kakor očetu, ki je na stare dni izročil posestvo svojemu sinu, kateri ga pa potem podi in goni iz hiše! Njegovega vodstva so se naveličali, in mladi mu ustavoverni sinovi, katerih nij mogel preskrbeti z ministerskimi sedeži, udrihajo zdaj s kolmi po njem, ter imajo najboljšo voljo, pobiti ali vsaj pošteno pretepsti svojega dozdanjega očaka — vodnika.

Mi ta nemški domači prepir opazujemo z največjo radostjo! Naj se rujejo, naj se trgajo mej seboj, vsaj kaj zanimljivega pride na dan o nemško-domačih zadevah! In če kriče, da nima nikakega vodnika, mi to tragi-komično resnico sila radi registriramo, ter samo vprašamo, kako hočejo takovi elementi voditi celo Avstrijo, ko sami mej seboj nima nikakega vodnika?

Na tleh leži Herbstova slava, in kakor kaže, pobiti velikan vstati več ne bode mogel. Naj počiva v miru! Ali gotova istina je, da stranka, katera napravlja take skoke, ki se obnaša kakor razposajeni šolski dečki, nij zmožna, da bi se jej izročilo vladanje mogočne države. Da je nemška stranka taka, kakor je, to je za nas Slovane sreča, in mi si za vse večne čase ne želimo, da bi se ljubeznjiva ta klika kaj predrugačila. —r.—

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 27. julija.

Ustavoverci so se nadejali, da jim bode mogoče pri zveznem streljanju v Monakovem demonstrirati, da bodo tam mej Nemci potožili o „zatiranem Nemštvu“ v Avstriji. Poslali so se k temu streljanju prvosednika strelcev dr. Koppa; v njegovo govorniško spretnost stavili so vse nadeje. A besede, ki jih je govoril dr. Kopp v Monakovem, niso izpolnile skrivnih nadej našim „zatiranim“, za to so pa tudi pali čez njega listi in „Dt. Ztg.“ mu ostro očita politično nestanovitnost. Dr. Kopp je dejal: „Avstrijci so prišli v Monakovo, ne le ker so imeli pravico, marveč ker so čutili, da je njihova dolžnost se udeležiti velike družinske slavnosti nemškega ljudstva. Jaz se nečem spuščati v politiko, marveč le veselo resnico konstatirati, da se zveza, katero sta obe ljudstvi sklenili, ne dá več razrušiti in katero sta razven tega zapečatila z besedami dva vla-

darja, ki sta nemška moža. Obljubimo si danes, da bosta obe ljudstvi držali se te zveze.“

Nemški ustavoverni listi tožijo o določbi finančnega ministra Dunajevskega, da se morajo sprejemati novi desetaki pri bankah, če je tudi ná-nje vtisneno: to plati deset zlatych. Kar v jednej sapi kličejo na pomoč ogrsko vlado, naj stori potrebne korake. Na ta njih vik pa odgovarja „Pesti Napló“: „Dunajčanje uže zopet kriče po policiji, kar je njih navada, kadar si drugače pomagati ne vedó. Oni zahtevajo od ogrske vlade pomoči, a to nam prouzročuje le šalo in resno ne misli pri nas ni vlada ni kdo drugi, da bi se vmešali v avstrijske notranje zadeve.“

Volitve v **hrvatski** sabor vršile se bodo mej 10. in 20. septembrom. — Zdaj se vršé volitve v mestno zastopstvo zagrebško. Kako bodo izpale volitve, bomo pozneje, ko zvemo ves rezultat, poročali.

Vnanje države.

V **Bolgariji** je vse mirno in goji se povsod nadeja, da ne bode nikak nemir kalil krepko, zdravo in uspešno razvijanje in napredovanje bolgarskega naroda. Prestol knezov je popolnem utrjen, ljudstvo mu povsod izkazuje zaupanje. Le nekateri vroči možje in nekateri opozicijski listi se ne morejo še pomiriti. O bolgarskih razmerah piše „Journal de St. Petersburg“: „Če prebiramo proklamacijo knezovo, spoznamo, da si je prevzete odgovornosti popolnem v svesti in da goji najbolj lojalne namere“. Na dalje pripoveduje ta list, da so simpatije ljudstva do kneza veliko večje, kakor pa nasprotovanje nekaterih mož.

V **francoskem** senatu dokazoval je v zadnjem seji Barthelemy de Saint-Hilaire na vprašanje Brogliejevo potrebo, da ima Francosko protektorat nad Tunezijo. „Mi nečemo“, dejal je minister, „ni priboriti si ni anektirati Tunezije; če zasedamo razne kraje, se to le zato zgodi, da se vzdrži red“. Na dalje je dejal, da se je pomirala tudi Angleška, ker se jej je pojasnilo, da Francoska ne namerava nikake sovražne jej akcije v Tuneziji in Tripolisu.

Volilna agitacija v **Nemčiji** je velika. Liberalci nimajo upanja, da bi zmagali pri volitvah v državni zbor. Toži se, da je celó uradništvo omajano, da se je strankarstvo povsod razširilo.

Predsednik Zjedinjenih držav **Garfield** je uže precej okreval. — Znesek, takozvan Garfieldov-fond, ki se nabira za Garfieldovo družino, znaša uže 152.000 gl.

Dopisi.

Iz Kamniškega okraja 25. julija.

[Izv. dop.] (Ljubljanski učiteljski in njihovi učitelji.) Čitaje o najnovejših ovirah, katere se stavijo vpeljevanju slovenščine v ljubljansko učiteljske, misli in izdihnil sem: Nesrečen bi bil učitelj, kateri bi imel učence tako nepokorne, kakor so se pokazali neposlušni učitelji ljubljanske preparandije nasproti ministerijalnemu ukazu od 1 aprila t. l. Toliko let se je ves slovenski rod poganjal za vpeljavo slovenščine v šole, da se je mi-

nisterstvo naposled vendar udalo tej sto in stokrat opravičane želji in jej nekoliko ustreglo. Zdaj pa pridejo nesrečni učitelji ljubljanske preparandije, in prosijo odloga, prosijo priznana in Bog ve česa še. Sicer pa ni čuda, da se je kaj takega zgodilo. Saj je znano, kako krotki možje so nastavljeni na ljubljanskih učiteljskih, poleg nekaterih gadov, kateri časi na tihoma časi pa javno pikajo. Da se strupenih zob vsak boji, je čisto naravno, zlasti ako se njih strup uže pozna po njihovem „delovanju“ iz prejšnjih časov. Kdo pa ne pozna nemško kočevskega agitatorja za nemški „schulverein“ in pokrovitelja „Laib. Schulzeitunge“? Kdo ne ve, kako po njegovem navdušenju deluje tega lističa zagrizeni urednik, ki se je predrznil kmalu po izišlem onem ukazu v svoji „Schulzeitung“, katero kranjskim učiteljem vsiljuje, pisati, da „vsled sloveniziranja ljubljanske preparandije nemški (kočevski) pripravniki ne bodo mogli več študirati?“

Zakaj trobi ta človek mej svet take hudobne zabavljice?! Ej, zato, da bi pač nasprotniki sedanje vlade jej mogli laže očitati, da nemštvo na Kranjskem zatira. Nič boljše se g. Zima ne vede kot nadzornik v našem okraji. Če se spiše kakov dopis iz naših okrajev v slovenske liste, vedno voha, kdo izmed njegovih podložnih učiteljev bi ga bil spisal. Na sumu ima potem navadno tiste, kateri njegove, od „schulvereina“ podpirane „Schulzeitunge“ brati nečejo, ali kateri uradna pisma slovenski spisujejo. Zatorej mi je čisto umevno, da se je učiteljska korporacija ljubljanskih preparandij nad onim ukazom na ta način spotikala, da bi se vpeljevanje slovenščine po malem zavleklo. Se vé da, kako pa hoče n. pr. prirodoslovje v slovenščini predavati učitelj, ki je sam ne zna! Njegove pohlevne sodruge pa dovolj karakterizuje to, da se obotavljajo celo takrat, kadar poleg vsega naroda sama visoka vlada želi požrtvovalnosti in dela! Vsi njihovi razlogi so ničevi, kajti naš jezik je tako gibčen in toliko izobražen, da more vsaj na preparandijah slovenskih z boljšim uspehom rabiti nego nemščina. A pred vsem je treba dobre volje, in učitelj, ki je po rodu in duhu Slovenec, bode predmet, katerega v nemščini prav dobro umeje v slovenščini vsaj dobro razlagati umel.

V Vipavi 25. julija. [Izv. dopis.] Po mnogih trudapolnih a neplodnih letih letos našemu kmetiču sije vesela nada o boljšej, obilnejšej letini, posebno njegov glavni pridelek, vinska trta, letos obilo sadí obeta; grozdje je zdravo in povsodi lepo kaže. Človeka mora veseliti, če vidi vinsko trto nepopisno polno lepih grozdičev. Nesrečne letine odgnale so zadnja leta vse vinotrčce iz naše doline, kajti vsled malega vinskega pridelka so bile primerno visoke cene, katere so odvrčale tovarnike, ki so nas prejšnje čase obiskavali. Zato hočem odslej večkrat poročati o letini in pozornost zopet obračati na krasno vipavsko dolino.

Skrajni čas je pač tudi, da se našemu kmetu na boljše obrne, kajti še jedna slaba letina in naš pošten pridni oratar bil bi popolnoma uničen. Pač je nekaterim družinam nekoliko z zaslužkom pri reguliranju hudournika Bela življenje olajšano, za kar morajo vipavski reveži posebno hvaležni biti prečastitemu gospodu deželnemu predsedniku, ki je ljudem po blagodušnem prizadevanju k zaslužku pripomogel. Bog nam ohrani še mnoga leta blagega gospoda! Izpeljava dela, namreč

reguliranje Bele, je prav v strokovnjaških rokah gosp. inženirja Žužka, ki je prevzel tudi izplačevanje delavcev, kar lepo redno konci tedna izvršuje. Vse delo kaže pravega mojstra.

Pri tej priliki naj omenim, da je g. deželni predsednik, ko nas je pretekli mesec počastil s svojo navzočnostjo, pri vseh stanih neizbrisno dober vtis zapustil. Mej drugimi napravami obiskal je tudi tukajšnjo ljudsko šolo in osobito pohvalil gosp. vodjo, izrazivši se, da je vipavska šola jedna prvih na Kranjskem. Kak kontrast torej mej izjavo častitega gosp. predsednika in hudobnim opravljanjem pravico črtečih ljudij!

R.— Od Save 21. julija. [Izv. dopis.] (Črtica iz Potočinovega življenja.) Dopisnik od Save v današnjem „Slovenskem Narodu“ omenja umrlega gosp. Potočina značajnost pri volitvah. Naj bo torej tudi meni dovoljeno povedati nekaj o umrlem narodnjaku. To je bilo pred več leti, o dobi, ko je v Celji rogovilil znani „lederner festungsviereck“. Bile so volitve za deželni zbor. Spremljal sem jaz svojega očeta, kateri je bil volilen mož na volišče v Celje. Pripeljali smo se ob enem mnogi tja in takoj krenili v mesto, na čelu nam pokojni gosp. Potočin. Dospevši na glavni trg, zaslišimo neznano upitje in vriš, nekoliko postojimo, in kmalu primaršira po trgu cela druhal različnega ljudstva z godbo, na čelu tej druhal „das lederne festungsviereck“. Ko do nas pridejo, takoj obsujejo gospoda Potočina, znani Lassnigg ga objame in mu boče na suknjo pripeti listek, na katerem sta bili imeni nemčurskih kandidatov. Potočin se brani in brani, ko pa vidi, da mu po sili hočejo pripeti listek, in da ga posiliti hočejo, naj voli zoper svoje prepričanje, odrine od sebe Lassnigga in mu reče: „Kaj boste Vi mene silili, koga bi naj volil! Jaz sem uže dovolj star, ne potrebujem učitelja, najmanj pa takega, kot ste Vi, gosp. Lassnigg. Pojdite Vi svoja pota in nas pri miru pustite!“ Na ta odgovor je nemčurska druhal osupnila, — mi smo pa gospodu Potočinu „slava“ zaklicali, šli na volišče, in sijajno zmagali.

Tudi zdaj se šopiri v Celji znana trojica, in v svojem umazanem listu z blatom ometava vsakega, kateri ne pleše tako, kakor oni godejo. Dajmo jim tak odgovor kakor pokojni gospod Potočin Lassniggu!

Čast Potočinovemu spominu!

Iz Ptuj 24. julija. [Izv. dopis.] (Quodlibet.) Minuli teden pogorela je na dravskem polju cela vas Pongerce t. j. 17 hišnih števil z gospodarskimi poslopji vred. Škoda je tem večja, ker so bili uže spravljene poljski pridelki tudi uničeni. Zavarovani so bili baje vsi.

Pretekli teden vzela je Drava tu pri nas tri človeška življenja. Utonil je namreč neki pijonir, dalje mlinarski pomočnik tukajšnjega trgovca in včeraj vojak tu štacijoniranega lovškega batalijona. Za jeden teden gotovo dosti žrtev. Vsi so potonili pri kopanju; mrtvega trupla pa še nobenega do danes niso našli. Kdo je vseh teh nesreč kriv? V prvi vrsti ljudje sami, ker se hoté z goljufivo Dravo šaliti, v drugej vrsti pa tudi naš mestni zastop. Pri obrežji Drave nij nikakešnega čolna, da bi se moglo nesrečnikom pomagati; zakaj se vendar ne misli na omogočenje pomoči? Naš mestni zastop ima konči mnogo penězov potrošiti, kajti pristopil je brzo nemškemu schulvereinu kot ud, lansko leto poslal je dva „doh-tarja“ k „parteitagu“ v Beč na mestne troške in za muzično društvo plača tudi 500 gld. na leto etc. He, mestni očetje, zdra-

mite se in pomagajte še tam, kjer je sila. Pa kaj je našemu zastopu za par ljudij, saj jih dobi iz tujih krajev, kolikor mu drago, kakor se je slednji čas pripetilo, ko mej vsemi ptujskimi kompetenti nij bil za kanclistovsko službo nobeden sposoben. Slabo spravičevalo daje mestni zastop svojim „otrokom“.

Dovolite, da vam povem prav v kratkem malo dogodnico, katera se je vršila denes teden à la Kuchelbad. Naši „Nemci“ hoté svoje brate na Češkem posnemati ter hoté vznemirjeni biti. Napravijo torej denes teden (jutri pa bode pré pri kazenskej sodnji sedmina) izlet, ki ga je priredilo „nevtravno“ muzično društvo, katero pa naši ljudje še vedno podpirajo, še vedno ne prepričani, da temu društvu nij umetnost prva naloga, temveč da zajec tiči za drugim grmom. Četrť ure zunaj Ptuj zasadila se je na Horvatova tla nemška zastava, pred katero se je kričalo „hoch die deutsche fahne!“; mej popevanjem pesni „das deutsche lied“ je baje ljudstvo razoglavo poslušalo! Na zadnje pa so se ti „fortšritlerji“ mej seboj sprli (uzroka pač ne vem) in sedaj se — tožujejo. Mi bi o tem ne bili nikdar besedice omenili, kajti znano nam je, da se take pregrehe ne smejo kakej stranki pripisovati, niti jih mi nemške ne pripisujemo, zli kaj bi Nemci rekli, ko bi postavim mi napravili tabor, in bi se dva hlapca kje stepla? Bi ne kričali tu izobraženi Nemci „von der windischen rohheit“. Prepričani smo, da, ako bi se kaj jednacega prigodilo v Pragi ali Ljubljani, bili bi tega krivi narodovi voditelji in češke, oziroma slovenske novine.

K sklepu si dovolimo še željo izreči, da se društva, katerim je kaj ležeče, da jih tudi mi Slovenci podpiramo, tacihi političnih izletov ne udeležujejo, kajti mi sovražimo vsako provociranje, naj pride od te ali druge strani. Naši Nemci pa naj bi bili previdni in si mestu nemške zastave omislili rajši domačo štajersko, kajti prepričani smo, da, ko bi mi n. pr. rusko zastavo kje razobesili, dejali bi nas brzo pod ključ. „Zatirani“ Nemci se vé da morajo še vedno imeti nekoliko več — pravice!

Mej Dravo in Muro 24. julija (Izv. dopis.) (Šolske stvari.) Mej našimi učitelji se pripoveduje, da dosedanji c. kr. šol. nadzornik g. Ranner nas zapusti — na veselje vsem učiteljem ptujškega in ljutomerskega glavarstva. Želimo mu „srečno pot“. G. Ranner, kdo ga izmed učiteljev ne pozna! Kadar je namreč prišel inšpicirat to ali ono šolo s svojim načelom „Wem Gott gibt ein Amt, dem gibt er auch Verstand“, se je v tej svojej zavesti res vsigdar pokazal pravim hyperpedagogom, z vzvišenega stališča gledajočim na svoje podložne, ko jim je dal občutiti, kako se ima c. kr. inspektor respektirati. Mi bi ga gotovo respektirali, ako bi bil za naše šole kaj koristnega storil; mi bi mu bili jako hvaležni, če bi bil pokazal, kako se ima naša slovenska mladina po slovensko podučevati in odgojevati. A ta gospod je vsakrat prišel merit naše slovenske šole z nemškim metrom, katera mera gotovo nikdar ne bode ugajala našim narodnim šolam. V naših narodnih šolah je povsodi nemški jezik kot predmet vpeljan; koliko drazega časa se ž njim izgubi in kako malo haska nese, vsi dobro znamo. Upamo, da se bode to razmerje spremenilo. Našim slovenskim narodnim šolam in njihovemu napredku je na poti še veliko ovir, katere se morajo najprej odstraniti. Mariborsko pripravišče je še zmeraj popolnoma nemško in le pičlo je slovenskemu jeziku v vsakem

razredu kot predmetu odkazanih; zato vidimo, da učiteljski kandidatje ne prineso s seboj toliko znanja slovenščine, kolikor je v ljudski šoli na kmetih potrebujejo, izimši taiste, ki se sami po svojem nagibu in iz ljubezni do materinega jezika v slovenščini izobražujejo. Naši šolski nadzorniki so le za nemščino vneti, in s tem zadržujejo napredek narodnih šol. Celo napredovalno izobraževanje učiteljev, kakor so okrajne konference, ima le izključno nemško obliko, tako da se pri teh skupščinah učitelji veliko v nemškem, jako malo pa v slovenskem jeziku urijo in vadijo. Iz vsega tega je razvidno, da ves zdanji šolski ustroj ne more naprej poriniti našega šolstva. Omenjene napake so tudi krive, da se najdejo mej slovenskimi učitelji našega okraja mlačneži, da celó judeži, ki za 30 srebrnikov morebiti še za menj, izdane svojo mater. Dobro je, da je nemški „schulverein“ pričel svoje delovanje, s tem nam marsikaterega judeža objavi, resno škodovati pa itak nikjer ne more; kajti niti Zavrčje niti Hajdina, niti Ormož niti Ptuj ne bodo pridobljeni za nemški rajh. G. učiteljem ptujskega in ljutomerskega glavarstva pa želimo, da bi dobili za nadzornika prav značajnega, omikanega, solidnega moža t. j. pravega pedagoga, ki je za napredek naših slovenskih šol vnet, ki je tudi zmožen, da se od njega učitelji vendar kaj naučijo! R. l.

Iz novomeškega okraja 24. julija [Izv. dop.] (O krajno učiteljsko zborovanje.) Učitelji novomeškega okraja zborovali so v 20. dan t. m. v Novem mestu. G. nadzornik pozdravi navzočne z navdušenim govorom. Spomina se slavnih praznikov prevzvišene habsburške hiše lanskih in letošnjih, ter opozarja učitelje, naj zbrani pokažejo svojo iskreno udanost do presvite cesarske rodovine s tem, da zapojó himno; „K poroki cesarjeviča Rudolfa s princesinjo Štefanijo!“ Ta nasvet se odoci z burnimi živijo-klici. Gospod okrajni glavar obljubi izraženej lojalnosti telegrafično na dotično mesto poročiti. Ko g. nadzornik izvoli nadučitelja Jerše-ta svojim namestnikom in nadučitelja Koncilijo in učitelja Kutnarja zapisnikarjema, preide se na dnevni red.

Kako se ima v ljudski šoli o petji poučevati, poroča jako zanimljivo g. P. Hugolin Sattner ter nasvetuje, ko na mnogih praktičnih učnih poskusih pokaže, kako izvrstna je nova metoda pri petji po številnih notah, naj se vsi učitelji te metode poprimajo. To se jednoglasno odobri.

Jako izvrstno govori g. Jarnej Pirnat o točki: „S katerimi sredstvi naj se sadna in gozdna drevesa ohranjujejo in kdo naj učitelja v tej stroki podpira?“ ter stavi nasvet, naj bi se šoli odrasli otroci, kateri v gozdu škodo delajo in množenje koristnih tičev z mnogovrstnimi sredstvi zavirajo, posebno strogo kaznovali. Mnogo načinov predlagajo tudi učitelji, kako bi občina lahko take hudobneže kaznovala, ko bi jej višja oblast strogo postopanje v tej zadevi zapovedala.

G. nadzornik poroča potem o šolskem nadziranju. Napredek v šoli in šolskih vrtilih ga je zadovoljil. Učiteljem poklada posebno na srce, naj čuvajo, da se zdanja izgledna sloga ne spremeni v neslogo. Imejuč pred očmi vedno svojo imenitno nalogo, naj se posebno ozirajo na gojenje materinega jezika, a v politične strankarske prepire naj se ne vmešavajo. O metodi pri posameznih učnih predmetih pozivlje gospod nadzornik tudi učitelje na posvetovanje. O otrocih, kateri

imajo v šolo čez uro hoda se zjedinijo vsi učitelji v nasvetu, naj bi se taki otroci v šolah, ki niso preveč napolnene, trikrat na teden z drugimi učenci skupno, a v preveč napolnjenih v posebnih urah podučevali, učitelju naj bi se pa v zadnjem slučaju dala primerna nagrada. Več predlogov stavilo se je tudi o zboljšanju šolskega pohoda in o Žumer-Razingerjevem abecedniku, kateri se bode tudi v naših šolah rabiti začel.

Konečno pozove g. nadzornik učitelje, naj zapojó cesarsko himno. Učitelj Burnik zahvali se g. nadzorniku za vzorno vodstvo zborovanja, kakor tudi g. okrajnemu glavarju za njegovo delovanje v okrajnem šolskem svetu in za navzočnost pri skupščini.

V gostilni Brunerjevi smo se potem pri kozarci rujnega vinca do mraka prijateljsko razgovarjali in popevali. Živela sloga!

Iz Kobarida 24. julija. [Izv. dopis.] (Odgovor dopisniku v 159. št. „Slovenskega Naroda“.) Z veseljem smo bili sprejeli o svojem času naznanilo, da se ima slednjič preravnati cesta od Kobarida do Robiča. Bila sta s kraja v ta namen dva načrta nasvetovana. Uverjeni smo bili, da bode sprejet tist, ki je naše občini v prid. Nij se zgodilo; potrjen je občini škodljivi načrt. Kako? zakaj? — tega ne vemo!

Ako bi se cesta po tem zdaj potrjenem načrtu preravnala, potem bi bil naš tržni prostor popolnem razkosan in razdeljen; zdanji trgi so pri nas zelo obiskovani, potem bi se to gotovo spremenilo: tedaj občina bi bila na škodi. Če bi se zdanji načrt potrdil, potem bi bilo nad 28 hiš, v katerih prebivajo po večem sami rokodelci, popolnem odločenih in odstranjenih od ceste — zopet škoda njim, škoda občini. Nasprotno: ako bi cesta ostala na zdanjem mestu, bi tega ne bilo; zraven pa bi se še ulica olepšala. Voda, ki je na zdanjej cesti, nam je res „v grlu“, to vemo sami; ravno zato smo se že veliko trudili, da temu v okom pridemo. Upali smo, da se bo to vsaj zdaj poravnati dalo, ko se ima cesta popravljati, mislili smo, da se bo ta voda odpeljala in prekrila. In spet da bi se nam to upanje podrlo, spet naj bi ostalo pri starem v našem lepem trgu?

Ne, to ne sme biti! Tedaj je ves zbor starešinski sklenil jednoglasno, da se ima odposlati vis. namestništvu pritožba, oziroma prošnja, naj bi se blagovoljno potrdil načrt občini ugoden. To prošnjo so podpisali vsi starašine, zraven teh še drugi občinarji, vseh 116 (sto in šestnajst); in še bi se podpisali, da so bili gospodarji doma. Tako je stvar!

Tedaj kako, g. dopisnik: 116 občinarjev, mej njimi vsi starešine, to da so „posamični kričači“? Pomislite drugič, predno kaj pišete! — Kar govorite o ozkej ulici, o ulici, ki je po zimi in letu v vodi, je vse prazno: ako se cesta po zdanjem prenaredi, morala se bode ulica razširiti in voda odstraniti — govor o upravičenem in nepotrebnem strahu je tedaj nepotreben. Toliko za resnico in pravico. Resnica nad vse sveta!

Anton Grunter,
občinski odbornik.

Iz mestnega odbora.

(Konec.)

Na interpelacijo g. Regalija, zakaj mestni mrtvaški oglednik tako pozno ogleduje mrliča, večkrat še le komaj jedno ali dve uri pred pogrebom, odgovarja župan, da so tega najbolj kriva pogrebna društva ljubljanska, katera prepozno smrt naznanijo mestnemu magistratu.

Na interpelacijo g. Regalija, zakaj mestni župan tuje ljudi jemlje za pisarje, ne vprašaje prej mestnega odbora, razloži župan, da je bil to uže od nekdanj običaj, da so županje ljubljanski sprejemali ali odpuščali dijurniste, kakor je to bilo ravno potrebno in mestnemu odboru samo predlagali potrebne svote za dovoljenje; v obče pa je veljalo zmerom načelo, da so se sprejemali samo domačini, Ljubljancje, v take službe in le pri ljudskem številjenji naredila se izjema pri jednom človeku, ki nij bil domačin, a izredno dobro rabljiv. Župan naglašja, da se bode tudi zanaprej držal tega običaja, dokler mestni odbor kaj drugega ne ukrene.

G. dr. Keesbacher vpraša župana, ali kaj dela na to, da bi se odpravilo prosto mestno kopeljišče nad kolezijsko kopeljo, da ne bo v kolezijsko kopelj tekla uže umazana voda? Ist odbornik vpraša, zakaj se v mestu nabrane smeti kupičijo tik stanovanj, tako na primer zraven vojaškega kopeljišča in blizu Zupančeve hiše, kar gotovo zdravju nij ugodno.

G. dr. Zarnik vpraša, kaj je s prošnjo mnogih hišnih posestnikov in obrtnikov v sv. Florijana ulicah, vloženo pri mestnem magistratu uže lani, dné 28. decembra, v katerej prosijo nekoliko olajšanja zaradi ukaza mestnega magistrata, da ne smejo stati v tej ulici prazni vozovi; na to prošnjo čez pol leta še nij nikakega odgovora.

G. Regali vpraša, kedaj bode mestni magistrat nehal v kanale in v stranišča vlivati po mestnem fiziku nasvetovano smrdljivo vodo, katera naj baje služi desinficiranju, po katerej pa je uže jako mnogo ljudij, zaradi neznosnega smradá zbolelo?

G. župan obeča odgovore na vse te interpelacije v prihodnjem seji.

Po javnej seji pričela se je tajna.

Domače stvari.

— (Odbor za Jurčičev spomenik) je sklenil, na grobu postaviti spomenik, katerega bode tukajšnji kamenosek g. Čamernik izdelal iz nabrežinskega marmeljna. Spomenik v grškem slogu se bode vzdal v steno kapele.

— (Sokolovski večer) bode na vrtu čitalnične restavracije prihodnjo soboto dné 30. t. m. zvečer ob 8. uri za slovó Sokolovemu predtelovadcu in prvemu učitelju telovadbe gospodu Josip Ginterju. Program naznanimo v prihodnjem listu.

— (Na ljubljanskem gimnaziji) izprazneno je mesto profesorja za geografijo in zgodovino. Prošnje se imajo vložiti do 24. avgusta t. l. pri c. kr. deželnem šolskem svetu v Ljubljani.

— (Suplentura) za grški, latinski in slovenski jezik bode prihodnje leto po odhodu g. prof. Glaserja izpraznena na c. kr. državnem gimnaziji v Trstu. Naj bodo na to opozorjeni naši izprašani kandidatje profesure.

— (V gostilnico „pri Lipi“) v židovskih ulicah zlezal je po noči od vtorka na sredo skozi okno neznan tat. Z železno paličico od okna je odprl miznico in iz nje ukral 10 gld. denarja. Razen tega je izpraznil skrinjico za smodke; vzel je vse viržinke, britanike in cigarete. Srebrne žlice, katere so bile poleg novcev v miznici, je tat pustil.

— (Nova hranilnica.) Mestni zastop kamniški je v svojej zadnji seji po predlogu marljivega župana g. dr. M. Samca sklenil, napraviti za mesto Kamnik in okolico svojo hranilnico. Mi želimo vrlim Kamničanom dober vspeh.

— (Posojilnica za okolico ljubljansko) se snuje. Na vabi c. kr. deželne vlade so se včeraj zbrali župani ljubljanske okolice, da se posvetijo o ustanovi takega za kmetstvo ljudstvo res zelo potrebnega denarnega zavoda. Hvaležni moramo biti deželni vladi, da ona poprime inicijativo ter s tem dokaže, da vsestranski skrbi za duševni in materialni blagor narodov.

— (Sadjerejsko društvo) se je ustanovilo na Notranjskem. Pravila je vlada potrdila. Natančnejšega poročila pričakujemo.

— (Več dunajskih vseučiliščnikov), ki so rodom Slovenci, baje namerja prihodnje leto vpisati se na praškem vseučilišču.

— (Strahovita toča), baje kakor golobja jajca debela, je v 21. dan t. m. popoldne potolkla ves poljski pridelek v celovške okolici.

— (Tatu,) ki je kmetškemu posestniku Zalarju ukradel 1200 gld. srebra in nekaj platna, zasačili so vtorek blizu Gresuplja. Hranilnične bukvice, ki so ležale poleg srebrnega denarja, je proč vrgel.

— („Volka“) je lovilo zadnji ponedeljek opoldne blizu Lavrice nad 20 oseb z vilami in puškami. Ko so se „volku“ približali na kakih 10 korakov in uže nanj namerili, spoznali so, da je bil mesarja Ocvirka na dolenski cesti veliki — pes! Vsi spehani so se lovci vrnili domov!

— (Treboveljsko premogokopno društvo) je sklenilo nakup premogovih jam v Karpani in Vinki ob jadranskem morju. Cena za te jame z vsem, kar k njim pripada, znaša blizu 2½ milijona goldinarjev. Vsled tega se bode povišal društveni kapital za 1 milijon, tako da bode znašal 7 milijonov goldinarjev; razen tega bodo najeli na prioritete 1½ milijona v zlatu. Upravni odbor pa je po vrhu še pooblaščen, izdati, če bode treba, še za 1 milijon goldinarjev delnic.

— (Gorenjski kraji) so se kakor, nam poroča, prav dobro obiskani od tujcev. Sosebno v Bledu in v Poljčah je vse polno. V Bledu je mnogo Dunajčanov, v Poljčah pak prevladujejo Lahi. V Škofiji Loki, na Jesenicah in v Kranjski gori je tudi mnogo tujcev, ki so prišli dihat zdravi gorenjski zrak.

— (V Slatino) je letos do 20. t. m. prišlo 1189 oseb.

— (Jugoslovanska knjiga.) Tako smemo nazivati knjigo, ki jo bode izdajala knjigarna Karola Prohaske v Beči. V knjigi tej narisala se bode slika etnografska in kulturna vseh narodov, živčih v habsburski državi. Delo o Slovencih prevzel g. prof. Šuman

ino Hrvatih bode pisal g. prof. Staré. „Vienac“ piše: „Radovat će se svaki patrijot, što je opis Hrvata preuzeo vrstni prof. Staré, koj nam jamštve, da će u toj kolekciji hrvatsko pleme valjano i vjerno biti orisano“. Tudi mi se radujemo, da sta prevzela dva večja moža, oba Slovenca, opisovanje Jugoslovancov. Slava jima!

— (Učiteljska služba) na jednorazrednej ljudski šoli v Preloki z letno plačo 450 gld. je izpraznjena. Prošnje naj se vložijo do 31. avgusta t. l. pri okrajnem šolskem svetu v Črnomlju.

Razne vesti.

* (Šole v Šleziji.) V šolskem letu 1880 je bilo v Šleziji 458 javnih in 44 privatnih šol. Izmedj teh je bilo 291 jednorazrednic, 101 dvorazrednic, 25 trirazrednic, 17 štirirazrednic, 10 petirazrednic, 10 šestirazrednic, 1 sedemrazrednica, 3 osmorazrednice. Število vseh razredov je bilo 934. Deških šol je bilo 14, dekliških 14, za oba spola je 430 šol. Po narodnosti je obiskavalo te šole 201 Nemec, 120 Poljakov, 112 Čehov. Šolo bi bilo moralo obiskavati 88.276 otrok, a jih je obiskavalo le 83.735, torej šole nij obiskalo 4541 otrok.

* (Velik požar) je bil dne 21. t. m. v Parizu v neke vinske zalogi. 7000 do 8000 steklenic navadnega in velika množina steklenic finega vina je pokončal ogenj. Gorelo je celo noč. Škoda se ceni na 3 milijone.

* (Strela ubila) je v Ahrensborfu blizu Berolina sedem otrok, ki so se v hudej uri skrili pod visoko drevo, v katerega je strela udarila; bili so takoj mrtvi.

* (Posnemanja vredno.) Zadnji list „Indépendance“ javlja svojim naročnikom, da prihodnjo nedeljo ne izide, ker mora personal v tiskarni si nekoliko odpočiti ed prevelike vročine v zadnjih dneh.

* (Neumljiva oporoka.) V mesecu januarja t. l. umrl je Fran Neuen. Razven družih določb ima oporoka tudi to-le: „Drug tu ne naveden denar in efekti naj se obrnejo za javne zavode.“ Juristi se trudijo iz te oporoke dobiti, komu, katerim zavodom je hotel voliti legatar.

Poslane.

„Slovensko učiteljsko društvo za koperski okraj“ zboruje v Kopru v čitalničnih prostorih tamošnjih gg. profesorjev, dne 4. avg. t. l. ob 10. uri zjutraj se sledečim dnevnim redom:

1. Nagovor začasnega predsednika.
2. Prebranje zadnjega zapisnika.
3. Kako bi se ubranilo kratkovidnosti v šolo? Razpravlja g. Mirko Anžlovar; učitelj v Kubedu.
4. O šolskih zamudah. Govori g. L. Krapš, učitelj v Ospi.
5. O okrajnej učiteljski knjižnici. Govori g. And. Vertovec, učitelj v Dolini.

6. Volitev stalnega odbora in predsednika. Gg. učitelje in šolske prijatelje-podpiratelje vabi najuljudnejše k obilnej udeležitvi

začasni odbor.

V Dolini 25. julija 1881.

Dunajska borza 27. julija.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih . . .	77 gld.	75	kr.
Enotni drž. dolg v srebru . . .	78	65	„
Zlata renta . . .	94	—	„
1860 drž. posojilo . . .	132	30	„
Akcije narodne banke . . .	832	—	„
Kreditne akcije . . .	365	10	„
London . . .	117	35	„
Srebro . . .	—	—	„
Napol. . .	9	31	„
C. kr. cekini . . .	5	55	„
Državne make . . .	57	30	„

Zahvala.

Sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so našega preljubega očeta spremili k zadnjemu počitku, gosp. pevcem, ki so mu tako gipljivo zapeli na gomili za slovo; darovalcem prekrasnih vencev in vsem, ki so drugače svoje sočutje ob žalostnej priliki očetove smrti nam izjavili, izreka s tem za vse to presrečno zahvalo žalujoča

(427-3) rodbina Potočinova.

Zidanmost, 25. julija 1881.

Kdor hoče

(389-8)

slabe zobe

ohraniti, izpale nadomestiti z umetelnimi, dobi sovet in pomoč pri

Ehrwerthu, zdravniku za zobe, gospodska ulica št. 1.

Loterijsko kolekturo

in
trafiko tabaka

v Trnovem na Notranjskem

oddaje slavna c. kr. finančna direkcija kranjska do dne 8. avgusta t. l.

Oboje daje po uradnem razglasu dohodka 662 gld. 87 kr. na leto.

Ker se zahteva v prvi vrsti, da ostane oboje v dozdajanjem lokalni in je ta lokal prodajalnica, katera je bila pred kratkem v „Slovenskem Narodu“ in „Edinosti“ naznanjena za oddajo v najem, opozorjeni naj bodo vsi, ki želijo prodajalnice prevzeti, oglasiti se pred 8. avgustom v Trnovem h. št. 18, da jim bode mogoče udeležiti se konkurza.

Slovensko-nemške

nove železniške vozne liste

po svojem pravilnem obrazci za tisk, potem

kouverte s firmo

za 1000 komadov ed gld. 2.40 naprej priporoča

„Narodna tiskarna“ v Ljubljani.

Tuji.

27. julija:

Pri Slonu: Hočevar iz Pistoje. — Hintarmayr iz Zagreba. — Schott, Sanzin iz Trsta. — Sarcilly z Dunaja. — Rossi iz Udine. — Razboršek iz Brda. — Košar iz Gorice.

Pri Malici: Hradez, Atlas, Glaninget z Dunaja. — Bon iz Trsta. — Kalcher iz Kopra.

2000 gld.

lehko na leto zaslužijo gostilničarji in kupčevalci. Brošurica fabrikacij veja 3 gld.; dobi se po poštenu podvzetji: F. Schlosser, Trst. (419-4)

Dve lepi sobi

s kuhinjo, sredi mesta, dasta se za tri mesece prav ceno v najem. — Več pove administracija „Slovenskega Naroda“.

Učilnica in odgojevalnica za dekleta

KAROLINE BOUVIER

(431)

v Gradci, Dominikanergasse 1.

Šolsko leto se prične 15. septembra. — Oglasenja učenk se sprejemajo od 1. julija t. l. naprej. — Programi se radovoljno na zahtevanje pošiljajo.